

“УНИВЕРСИТЕТСКА МНОГОПРОФИЛНА БОЛНИЦА ЗА АКТИВНО ЛЕЧЕНИЕ –
Д-Р ГЕОРГИ СТРАНКИ” ЕАД – ПЛЕВЕН

5800 Плевен, бул. ”Г. Кочев” 8 А, тел. 064/886 444, факс: 064/804 212

e-mail: [uError! Hyperlink reference not valid.](mailto:uError! Hyperlink reference not valid.;); www.umbalpleven.com

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ

Доц. д-р Иванка Пенчева Маринова, д.м.

Доцент към Отделението по „Хепатогастроентерология“

Клиника по Гастроентерология

при УМБАЛ „Д-р Г.Странски“ ЕАД – Плевен

Ръководител Сектор „Гастроентерология“

при Медицински Университет – Плевен

Член на Научно жури

ОТНОСНО: ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА
НАУЧНО-ОБРАЗОВАТЕЛНА СТЕПЕН „ДОКТОР“
НА Д-Р ЛИЛИ СЛАВЧЕВА ТРИФОНОВА

НАУЧЕН РЪКОВОДИТЕЛ : ПРОФ. Д-Р ИСКРЕН КОЦЕВ ,д.м.н.

Научна специалност : Гастроентерология – 03.01.14

На основание
Заповед Р-109-139/06.03.2018г
На Ректора на МУ-ВАРНА
Проф. д-р. КРАСИМИР ИВАНОВ , д.м.н.

Автор: Д-Р ЛИЛИ СЛАВЧЕВА ТРИФОНОВА –
Докторант на самостоятелна подготовка по докторска програма по Гастроентерология към Клиниката по Хепатогastroентерология и храненена УМБАЛ „Св.Марина“ – гр. Варна. Асистент по Гастроентерология , Хепатология и хранене при Медицински университет – Варна.

Тема на дисертацията: „ ОПТИМИЗИРАНЕ НА КЛИНИЧНИЯ ПОДХОД И ДИЕТОЛЕЧЕНИЕТО ПРИ ГЛУТЕНОВА ЕНТЕРОПАТИЯ“

Актуалността на темата произхожда от факта, че е настъпило времето за преоткриване на болестта Глутенова ентеропатия (ГЕ) при възрастни като едно от най-разпространените автоимунни стомашно-чревни разстройства.

Големият брой недиагностицирани и от там нелекувани пациенти с ГЕ и тежките последствия от това, неминуемо водят до мултисистемно разстройство с широка гама от клинични прояви. Лошото качество на живот , риска от свързани заболявания и сериозни усложнения, както и неравностойното социално положение , създават необходимостта от целенасочено търсене на съвременни методи за диагностика , програми, включващи скрининг на рискови лица, нови стратегии за диетолечение, обучение и активно наблюдение на пациентите с Глутенова ентеропатия.

Преформулирането на познанията на ГЕ като системно автоимунно заболяване е ключът към ранното диагностициране и лечение.

В тази връзка комплексната оценка на състоянието на пациента, включително анализа на изключително много заболявания извън стомашно-чревния тракт и атипичното протичане на ГЕ, поставят въпроса за търсене на нови, актуализирани диагностични и терапевтични подходи към болестта.

Изграждането на единен мултидисциплинарен подход с тясно

сътрудничество между гастроентеролог ,диетолог, невролог и патолог с оглед ранната диагноза на ГЕ, както и липсата на други разработки в тази насока при възрастни пациенти в България, още един път потвърждават актуалността на настоящата научна разработка.

Правилният подход и анализ на данните потвърждава актуалността на темата.

Структура на дисертацията:

Дисертационният труд на **Д-р Трифонова** е написан на 236 стандартни машинописни страници. Онагледен е с 22 таблици и 42 фигури.

Съдържанието е представено в 8 глави , с отделни подзаглавия, свързани с водещото заглавие и включва :

- Литературен обзор
- Цел и задачи
- Изследвани пациенти
- Използвани методи
- Резултати и обсъждане
- Заключение
- Изводи
- Приноси

Въведението предхожда разработката .

Списъкът на използваните съкращения е в отделен раздел.

Библиографията, списъкът с публикации във връзка с дисертационният труд, научните съобщения и доклади, свързани с дисертационния труд, както и приложенията, също са обособени в отделни раздели.

Библиографската справка съдържа 341 литературни източници, от които 12 на кирилица и 329 на латиница.

Д-р Лили Трифонова показва отлична литературна осведоменост по разработвания проблем.

Акцентът в обзора е върху цялостната характеристика на ГЕ като уникално аутоимунно заболяване.

Направен е подробен исторически преглед от праисторическата ера до днес, както и статистически данни за географското разпределение на заболяването в света.

Засегнати са рисковите фактори за ГЕ, както и етиопатогенезата и генетиката при нея.

Подробно са анализирани клиничните симптоми с всички варианти на усложнения, а именно: засегнати са неврологичните усложнения, Т-клетъчния тънкочревен лимфом, улцерозен йеюнид, репродуктивните нарушения, остеопорозата, хипосленизъм, колагеново спру.

Известно е, че диагнозата на всяко заболяване се базира на съвкупността от клинично-лабораторни, функционални и образни методи.

В тази връзка е направен обстоен анализ на методите за диагноза на Глутеновата ентеропатия, включващи резорбтивни и серологични тестове, ендоскопска и морфологична диагноза, абдоминална ехография като част от диагностичния алгоритъм, както и генетични тестове за диагностицирането и.

Включен е широк кръг от заболявания на червата като задължителна част от диференциалната диагноза при ГЕ.

Обсъдена е експертната оценка на диетолога при диагностицирането и по-нататъшното поведение при пациентите с ГЕ, както и лечението, с акценти в обзора върху безглутеновата диета.

Като цяло литературният обзор е пълен, изчерпателен и отразява съвременните тенденции при алгоритъма на ГЕ в световен аспект.

Основната цел на проучването е дефинирана ясно.

На нея са подчинени изследванията в дисертационният труд.

Задачите на дисертационният труд са точни и отговарят на поставената цел.

Материал и методи:

Изследванията, свързани с дисертационният труд, са проведени в Клиниката по Хепатогастроентерология и хранене на УМБАЛ „Св.Марина“ - Варна, Клинична лаборатория, Обща и клинична патология, Имунологична лаборатория, както и Катедрата по образна диагностика и лъчелечение в същата болница и с личното участие на докторантката.

Анализирани са данните на 112 лица с ГЕ и 22 с глутенова чувствителност за сравнителна група – общо 134 пациенти, изследвани, лекувани и проследени в Клиниката по Хепатогастроентерология и хранене при УМБАЛ „Св.Марина“ – Варна за периода м.януари 2005г. до м.юни

2015г. Доминират жените – 78 спрямо 34 мъже .

Пациентите с глутенова чувствителност са използвани като контролна група.

В проучването са включени достатъчен брой пациенти, позволяващи извършването на прецизен анализ и адекватни изводи.

Използвани са съвременни и модерни методи на изследване, както и утвърдени в практиката такива.

Статистическите методи за оценка на достоверността на получените резултати са пакет от приложни програми за статистически анализи , интерпретиране и представяне на данните.

Представени са подробно и ясно , което гарантира коректност и достоверност на резултатите.

Резултати и обсъждане :

- Резултатите са представени обстойно в добре онагледени таблици и фигури.
- Илюстрират ясно характеристиката на пациентите с ГЕ.
- Оценена е структурата на пациентите според здравословното им състояние, както и демографската им характеристика.
- Направено е подробно разпределение по симптоми , с доминиране на диария,анемия и редукция на телесното тегло с оценка на индекса на телесното тегло и промяната му след безглутенова диета (БГД)
- Към добре известните заболявания – ГЕ и алергия към пшеница авторката прибавя нова клинична единица – Глутенова чувствителност (ГЧ) ,характеризираща се с клинични признаци на ГЕ, но без същите диагностични критерии.

- Отразени са различните характеристики на ГЕ и ГЧ със съпоставка на водещи параметри и клиничния отговор към БГД.
- Извършен е пълен анализ на резултатите от лабораторните инструментални и хистоморфологични изследвания.
- Установени са ниски стойности на хемоглобин ,желязо и Vit B12 , както и доказване на НР инфекция в 21% от случаите.
- Анализирани са стойностите на аминотрансферазите като възможна първоначална проява на ГЕ.
- Доказва се,че промените в лабораторните показатели имитират други заболявания ,но в съчетание с имунологичните изследвания (AGA , ЕМА ,ТТG) насочват към правилната диагноза.
- При научната разработка д-р Трифонова установява забавяне на диагнозата средно със 72 месеца ,което се дължи най-вече на маските на болестта ,имитиращи други такива, както и наличната коморбидност.
- Установява ,че ГЕ е една от най-честите имуномедиирани заболявания,с превес на женския пол.
- Авторката използва визуална аналогова скала за самооценка на качеството на живот преди и след диагнозата.
- Д-р Трифонова потвърждава ,че безглутеновата диета си остава крайъгълен камък в лечението на болестта.Забавянето на диагнозата и ненавременното включване на БГД могат да доведат до редица свързани усложнения, включително и малигнени компликации.
- Направен е подробен анализ на специфични състояния и предложения за справяне с особеностите на дието лечението. Оценен е хранителният прием на пациентите с ГЕ.
- Чрез представения научен труд д-р Трифонова доказва,че ГЕ е наистина уникално автоимунно заболяване , при което строгото диетично спазване води до възстановяване на вилозна атрофия,качествена социална адаптация и високо качество на живот.
- Разработила е и предлага модифициран алгоритъм при глутеново предизвикателство, както и предложения за клинично поведение при съмнение за ГЕ.

- Приема като „златен стандарт“ в диагностиката на ГЕ до настоящия момент ЕФГДС с морфологично изследване на биоптата преди и след БГД .
- Дисертационния труд завършва с представени 10 извода, които в конспективен вид потвърждават проведените проучвания.

Приносите на авторката са дефинирани коректно и разкриват достойнствата на научният труд, а именно:

- За първи път в България е извършена цялостна характеристика на група от 112 възрастни пациенти с Глутенова ентеропатия.
- За първи път в България се предлага оригинален алгоритъм за диагностика, проследяване и обучение на болни с ГЕ.
- За първи път в България се проучват детайлно клиничните симптоми придружаващи заболявания и някои демографски признаци и се извежда комплексен подход за ранна диагностика.
- За първи път у нас са разработени въпросници за изследване хранителния статус на пациентите с ГЕ.
- Разработени и предложени са стратегии за своеобразен скрининг на пациентите в доболничната помощ.
- Извършена е оценка на факторите, оказващи влияние върху качеството на живот.
- Разработена е диетична стратегия за мониторинг, обучение и образование на пациенти с ГЕ.
- Създаден е регистър към Клиниката по Гастроентерология, хепатология и хранене.

- Във връзка с дисертационния труд са реализирани **3 публикации и 5 научни съобщения и доклади** на научни форуми, като при всички **д-р Грудева е първи и единствен автор.**

Общо описание на автореферата към дисертационния труд :

Авторефератът е с общ обем 95 страници. Отразява вярно, в резюме представеното в дисертационния труд.

В заключение :

Считам , че авторката на дисертационния труд показва отлична литературна осведоменост по проблема, прилага съвременни подходи на обработване на данните, акцентира върху цялостната характеристика на Глутеновата ентеропатия като уникално автоимунно заболяване, с акцент към ранното диагностициране и лечение.

Използвайки богатият научен опит на колектива на Клиниката по Хепатогастроентерология при УМБАЛ „Св.Марина“- Варна и пречупвайки го през собствените си виждания, **д-р Грудева** е разработила значим научен труд с оригинални приноси с научно приложен характер, без аналог до сега унас , отговарящ на изискванията на Закона и Правилника за присъждане на образователна и научна степен **„Доктор“** по специалността **„Гастроентерология“**.

Дисертационният труд е написан на правилен български език с точна медицинска терминология.

С препоръка за оформяне на монография по разработвания проблем.

Нямам критични бележки.

В тази връзка предлагам на Почитаемите членове на Уважаемото Научно жури да гласуват с положителен вот за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР“ на д-р Лили Славчева Трифонова

Доц. д-р Иванка Маринова, д.м.